

Nieuwsbrief media en Israël - december 2012

Middels deze digitale nieuwsbrief willen we u informeren over actuele zaken rond de beeldvorming en berichtgeving over Israël en de Palestijnen. Wij maken ons zorgen over de vaak eenzijdig negatieve berichtgeving en spreken media aan op onjuistheden. Eerdere nieuwsbrieven kunt u [hier lezen](#). Op de website van stichting WAAR staan tevens enkele uitvoeriger [onderzoeken naar de berichtgeving in de media](#).

Wilt u geen post meer van ons ontvangen, stuurt u dan even een e-mail terug naar de afzender van deze nieuwsbrief.

Inleiding

1. [Gaza escalatie november](#)
2. [Leon de Winter](#)
3. [Yasser Arafat](#)
4. [Ehud Barak](#)
5. [VN statusverhoging Palestina](#)
6. [Kamerdebat 'muur'](#)

Inleiding

Dit is de tweede nieuwsbrief Media en Israel van de Mediawerkgroep van [stichting WAAR](#) en [facebookgroep Like for Israel](#). De belangrijkste gebeurtenissen de afgelopen tijd waren de Gaza escalatie in november (door Israel ook wel Pillar of Defense genoemd) en de Palestijnse statusverhoging bij de VN. Over beide onderwerpen is veel gezegd en geschreven in de media. Wederom is gebleken dat de media zich niet houden aan de eigen maatstaven wat betreft onpartijdigheid, betrouwbaarheid, het verifiëren van bronnen en hoor en wederhoor. Wij betreuren dat ten eerste, en hopen dat deze nieuwsbrieven zullen bijdragen aan een zorgvuldigere berichtgeving over het Israelisch-Palestijns conflict.

In deze nieuwsbrief zetten we de belangrijkste omissies, fouten en suggestieve berichtgeving op een rij. We concentreren ons daarbij op de berichten die vrij op internet te vinden zijn en op de NOS, al komen ook artikelen uit de papieren kranten soms aan bod.

Deze nieuwsbrief is gebaseerd op een uitgebreidere media-analyse, die u hier kunt vinden:

- [Rapportage media en Israël - december 2012](#)

1. Gaza escalatie november

De Gaza escalatie werd ingeluid door de Israelische liquidatie van Hamas leider Achmed Jabari op 14 november, nadat zowel in de dagen als weken ervoor grote aantallen raketten vanuit de Gazastrook waren afgevuurd. Er waren ook een reeks incidenten geweest, waarbij Israelische soldaten binnen Israel werden beschoten of gewond raakten door nabij het grenshek geplaatste bommen, een tunnel vol explosieven was ontdekt, en Israel in reactie met name Palestijnse strijders doodde. De grootschalige media-aandacht begon echter pas op gang te komen door genoemde liquidatie, waarna de Palestijnse raketbeschietingen werden geïntensiveerd en voor het eerst ook raketten op Tel Aviv en Jeruzalem werden afgevuurd. Veel media meldden onterecht dat de escalatie begon met de liquidatie van Jabari zonder aandacht voor de raketten en de gebeurtenissen die eraan vooraf gingen.

Net als bij de Gaza Oorlog was er in de media veel aandacht voor Palestijnse slachtoffers en werd gesuggereerd, soms ook letterlijk geschreven, dat de meeste slachtoffers onschuldige burgers waren. Men baseerde zich daarbij vooral op Palestijnse bronnen. Hoewel de meeste Palestijnse doden terroristen waren (militanten, strijders), was dit allesbehalve het beeld dat de media gaven. Steeds weer werd gesuggereerd, door correspondenten zelf en door Gazanen die aan het woord werden gelaten, dat Israël geen onderscheid maakte en roekeloos burgers beschoot. Vooral dode kinderen kregen veel aandacht, waarbij soms kinderen die door eigen vuur of onder andere omstandigheden waren omgekomen, aan Israël werden toegeschreven.

Zo heeft de Volkskrant op 19 november [een artikel](#) onder de kop '**Iedereen is doelwit in Gaza**'. In de reportage zegt een Palestijnse arts dat het nog erger gaat worden dan vier jaar geleden, en dat de meeste slachtoffers burgers zijn. Ook [Trouw](#) is wat dit betreft behoorlijk gekleurd. In een reportage onder de kop '*Ze nemen iedereen te grazen hier*', citeert men een Palestijn:

"Ik kan me helemaal niets voorstellen van hoe die Israëliërs denken", fluistert de 35-jarige Kamal Iznah, die met zijn drie kinderen ook in de Al-Nasr-wijk woont waar het bombardement plaatsvond. "Ze nemen iedereen te grazen: jongetjes, meisjes, vrouwen. Dat is niet te verkroppen."

Vervolgens wordt Israël's versie van de zaak openlijk in twijfel getrokken:

Het mikt naar eigen zeggen op Hamas-leden en gebouwen die met de Hamas-regering te maken hebben, maar van de ruim honderd Palestijnse doden die tot gisteravond waren omgekomen, waren er 24 nog kind.

Bij (op dat moment) 1350 Israëlische luchtoperaties in dichtbevolkt gebied zijn 100 doden waaronder 24 kinderen betrekkelijk weinig. Ook in [andere media](#) was er veel aandacht voor de gedode kinderen, en in reportages riepen Palestijnen geregeld wanhopig uit: 'wat heeft dit kind misdaan?' en 'was deze baby soms actief in Hamas?'. Dit zou acceptabel zijn mits men met evenveel nadruk de aantallen strijders zou melden, maar dat gebeurde niet. [Koppen](#) en leads bij artikelen melden ofwel het aantal gedode Palestijnen die dag, of specifiek dat er [veel kinderen](#) bij waren, maar nooit dat het vooral Hamas strijders waren.

De NOS en Nieuwsuur hadden uitgebreide reportages uit Gaza waarin de indruk werd gewekt dat Israël weliswaar zei zich op Hamas te richten, maar de praktijk heel anders was. Ook legde Jan Eikelboom zelf nog ten overvloede het Palestijnse standpunt uit. De wapensmokkel kreeg nauwelijks aandacht. In een reportage

in Nieuwsuur werd kort vermeld dat volgens Israël de [tunnels werden gebruikt voor wapensmokkel](#). Een Palestijn ontkende dat en daarna ging het weer over onschuldige burgers die volgens de NOS waren omgekomen bij het bombarderen van zo'n tunnel. Het staat echter vast dat [Hamas](#) duizenden raketten van Iran heeft gekregen, en dat die grotendeels via de poreuze grens met Egypte binnen zijn gesmokkeld.

De NOS en andere media hadden veel aandacht voor extreme reacties in Israël. Naast enkele boze Israëli's die uitriepen dat alle Arabieren maar moesten worden uitgemoord en heel Gaza platgegooid, [werd ook verwezen](#) naar een opiniestuk van de zoon van Ariel Sharon en [uitspraken van minister Eli Yishai](#), die eveneens bepleitten heel Gaza plat te gooien. Echter bijna alle ministers en de legertop hebben duidelijk gemaakt dat men gericht Hamas wil treffen en vooral de [raketaanvallen op Israël](#) wil stoppen. Bij verreweg de meeste luchtoperaties in [Gaza](#) zijn in het geheel geen mensen omgekomen. Ook veel Israëli's vinden het naar dat er onschuldige mensen in Gaza omkomen, [maar wijten dat wel vooral aan Hamas](#).

De NOS sprak ook verschillende keren van 'zware bombardementen', terwijl het om heel gerichte aanvallen ging, vaak op tunnels, wapenopslagplaatsen en raketlanceerinstallaties, die meestal onbemand zijn. Het beeld blijft hangen van moedwillige vernietiging zonder duidelijk militair doel.

Hoewel Israël openlijk een grondoorlog overwoog en hier uitgebreid over werd gespeculeerd, bleef deze uit en kwam er relatief snel een einde aan deze escalatie. Israël stelde zich inschikkelijk op wat betreft een staakt het vuren en enkele eisen van Hamas werden ingewilligd. Hamas presenteerde zichzelf als grote overwinnaar en ook in de commentaren in de media werd dit bevestigd. Opvallend is daarbij dat het staakt het vuren niet als een Israëlische concessie of daad van goede wil werd neergezet, ondanks het feit dat op het laatst nog een aanslag in Tel Aviv plaats vond en er elders twee Israëlische doden vielen.

De media berichtten ook over de propaganda-oorlog tijdens de escalatie, waarbij de nadruk werd gelegd op de professionele propaganda van Israël, waar de Palestijnen niet aan konden tippen. De NRC had een artikel onder de kop: ['Israël onder attack'](#). [De krachtige propaganda van het Israëlische leger](#), waarin wordt gesproken van de 'indrukwekkende online propagandamachine' van het Israëlische leger. Het artikel lijkt zelf een staaltje propaganda, want die hele 'propagandamachine' bestaat gewoon uit enkele Twitter, Facebook en YouTube accounts waarop het IDF propaganda-boodschappen, filmpjes en infographics plaatste.

---

2. Leon de Winter

Leon de Winter sprak 21 november op een solidariteitsbijeenkomst van Joodse organisaties voor Israël tijdens de Gaza escalatie en haalde een interessante theorie aan over geweld en demografie: in landen waar een hoog percentage van de bevolking de 'fighting age' van 15-30 jaar heeft, is de kans op geweld aanzienlijk hoger dan elders. [De Winter](#) zei onder andere:

Wat doen we met Gaza? De Gazanen worden zo erg uitgemoord door de joden van Israël dat hun aantal tussen 1967 en vandaag gegroeid is van 350 duizend tot 1.7 miljoen. Volgens Arabieren en figuren als Gretta en Anja plegen de zionisten genocide in Gaza. Dit is de meest curieuze genocide in de menselijke geschiedenis aangezien dit een vorm van genocide is waardoor de bevolking groeit in plaats van afneemt. Typisch iets voor de joden. Willen het altijd anders doen, ook genocide.

De Gazanen behoren tot de snelst groeiende volken in de wereld. Er is geen hoop voor al die mensen in die zandbak. Ze zullen gefrustreerd en woedend blijven, en al hun armoede en gebrek aan levenslust en gebrek aan toekomstverwachtingen en het gebrek aan plezier en seks en lol en alles wat het leven de moeite waard maakt, aan Israël en de joden verwijten. Houdt u het volgende voor zich, anders word ik hiervoor in de media, die al zo gek op mij zijn, weer aangevallen, maar ik zeg het toch (let op, dit is sarcasme): misschien moet in het geheim een anticonceptie middel aan het drinkwater in Gaza worden toegevoegd.'

De NOS haalde de volgende quotes uit zijn speech:

Dit is de meest curieuze genocide in de menselijke geschiedenis, aangezien dit een vorm van genocide is waardoor de bevolking groeit in plaats van afneemt.

Misschien moet in het geheim een anticonceptiemiddel aan het drinkwater in Gaza worden toegevoegd.

Die quotes werden vervolgens door andere media overgenomen en soms nog aangedikt (Pownews beweerde dat hij de Gazanen wou steriliseren). Het is bijna niet voorstelbaar dat de journalisten van de NOS die erbij waren de ironie is ontgaan. Je zou bijna denken dat ze hem wilde terugpakken voor zijn sneer naar de media. Als men dan toch een korte, pittige quote had willen geven was de volgende geschikter geweest:

De uitvinding van de pil heeft ertoe geleid dat we in Europa gemiddeld één zoon hebben, en die ene zoon stuur je niet de loopgraven in. Organon had de Nobelprijs voor de vrede moeten krijgen, niet Barack Obama of Al Gore of Jasser Arafat.

Helaas is de theorie, afkomstig van de Duitse socioloog en econoom Gunnar Heinsohn, verder niet aan bod gekomen. Leon de Winter wegzetten als extremist is blijkbaar interessanter voor de media.

---

3. Yasser Arafat

De dood van Arafat blijft de gemoederen en [vooral de media](#) bezighouden. Volgens de Palestijnen stond vanaf het begin vast dat Israël hem had vergiftigd, hoewel niks daarop leek te wijzen en zijn gezondheid duidelijk achteruit ging de laatste jaren. Afgelopen zomer zou polonium op zijn kleding zijn gevonden. Op 25 november reisde een Franse rogatoire commissie af naar Ramallah om het lijk te onderzoeken. Dit werd uitgebreid verslagen in de media, evenals de hoge dosis polonium. Nergens werd vermeld dat zo'n hoge dosis polonium acht jaar na zijn overlijden zou hebben betekend dat hij een zeer hoge hoeveelheid moet hebben binnengekregen waaraan hij [vrijwel onmiddellijk](#) zou zijn dood gegaan. Polonium vermindert namelijk ieder half jaar met de helft.

Ondertussen blijken de [medische rapporten](#) die betrekking hebben op de laatste dagen van Arafat [publiekelijk toegankelijk](#) te zijn op het internet. Deze rapporten vermelden geen diagnose maar weerleggen de hypothese van vergiftiging door polonium-210. Ook dat is niet door de media gemeld. Speculeren over een mogelijke vergiftiging van Yasser Arafat door Israëlische geheime diensten heeft kennelijk hogere nieuws waarde dan het weerleggen van een hypothese.

---

4. Ehud Barak

Op 26 november kondigde minister van defensie Ehud Barak aan te stoppen met de politiek. De [Telegraaf](#) schreef naar aanleiding hiervan:

Zoals onder alle Israëlische regeringen ging de kolonisatie van bezet Palestijns land gewoon door (...)

Op een topconferentie in Camp David (VS) in 2000 kwam er een plan op tafel dat de Palestijnen enkel wat verspreide getto's bood. De conferentie mislukte en de Palestijnen, die geloofden dat er aan de conferentietafel vrede zou kunnen worden bereikt, raakten nog verbitterder. De tweede intifada begon in september 2000 en Baraks politieke loopbaan leek met zijn falende premierschap voorbij.

Uit de eerste zin blijkt duidelijk dat de Telegraaf vindt dat de gehele Westbank de Palestijnen toebehoort, een subjectieve opvatting die niet in een nieuwsartikel thuishoort. Overigens miskent het dat diverse Israëlische regeringen (gedeeltelijke) bouwstops instelden. De alinea eronder maakt de vooringenomenheid van dit bericht nog duidelijker en bevat verschillende onjuistheden. Barak bood de Palestijnen een

aaneengesloten gebied op 91% van de Westoever aan, geen getto's (zie [kaart](#)). De Palestijnen wezen dit voorstel af en de conferentie mislukte. De tweede intifada brak uit en bracht Barak natuurlijk in de problemen omdat hij de Israëli's vrede had beloofd en daarvoor zijn nek had uitgestoken. Later, in december, werd nog een poging ondernomen en ging Barak onder voorwaarden akkoord met een [nog verdergaand voorstel van Bill Clinton](#).

---

5. VN statusverhoging Palestina

De statusverhoging van de Palestijnen tot waarnemend niet-lidstaat door de Algemene Vergadering van de VN werd algemeen positief beoordeeld in de diverse commentaren. Veelal werd in berichtgeving en commentaren verwezen naar het VN delingsplan uit 1947 en werd de statusverhoging als een soort late inlossing van 'de belofte van toen' (Volkskrant) gezien. Trouw zegt in deze context dat de geschiedenis niet erg barmhartig is geweest voor de Palestijnen. Er werd toen immers opgeroepen twee staten te creëren, maar de Palestijnse is er nooit gekomen. Geen enkel commentaar of artikel wees erop waarom die Palestijnse staat er niet kwam: terwijl de Joden het delingsplan aanvaardden, verwierpen de Arabieren en Arabische staten het, en begonnen een oorlog, die ze verloren. In Trouw (papieren krant 1 december) wordt zelfs beweerd dat de Westoever voor 1967 in handen was van de Palestijnen:

"Ten tweede moet je over een eigen grondgebied beschikken; dan neem je bijvoorbeeld het terrein dat de Palestijnen in handen hadden voor de Israëlische bezetting van 1967."

Uiteraard was de Westoever voor 1967 in handen van Jordanië en werd Gaza bezet door Egypte. De Palestijnen hebben nooit enig gebied in handen gehad voordat zij onder de Oslo Akkoorden vergaande autonomie kregen over delen van de Westoever en Gaza. Dat werd echter vaak wel gesuggereerd.

Nu.nl schrijft:

Israël en de VS zijn felle tegenstanders van een hogere status van "de Palestijnen". Israël wil bijvoorbeeld niet dat Palestina bij internationale hoven gaat klagen en heeft het bovendien altijd liever over "de Palestijnen". Dat lijkt aan te geven dat het enkel om een groep mensen gaat die iets van Israël claimt en niet om het land waar Israël in 1947 gewapenderhand is gevestigd. De VN besloten destijds dat Palestina moest worden verdeeld in een Arabische (Palestijnse) en een Joodse staat. De Arabische staat is er nog steeds niet gevestigd. Israël werd in mei 1949 lid van de VN.

Hier wordt sterk gesuggereerd dat er een onafhankelijk Palestina was dat Israël in 1947 gewapenderhand veroverde. Dat is onjuist; het was toentertijd een Brits mandaat dat was bestemd om een 'Joods nationaal thuis' te worden. Israël is inderdaad gewapenderhand gevestigd, maar wel nadat juist de Arabieren het VN delingsplan afwezen en een oorlog begonnen. Nu.nl draait de zaken dus om en geeft onjuiste informatie.

Er was veel aandacht voor Israëls reactie, met name de aankondiging 3000 nieuwe woningen in het omstreden E-1 gebied tussen Jeruzalem en Maaleh Adumiem te bouwen. De afkeuring hiervan spatte als het ware van de websites en bleek duidelijk uit de koppen. De [NRC op 3 december](#) kopt: 'En daar is de tweede straf: Israël keert belasting niet uit aan Palestina'.

Ook [Trouw](#) meldt deze strafmaatregel evenals [andere krantensites](#), maar men vermeldt vaak niet dat dit geld gebruikt zal worden om een openstaande rekening van de PA aan het Israëlische elektriciteitsbedrijf te betalen. Je zou omgekeerd ook kunnen zeggen dat het erg soepel is dat Israël die rekening niet eerder met het belastinggeld heeft vereffend.

Veel media beweren dat met de bebouwing in het E1 gebied een 'levensvatbare Palestijnse staat onmogelijk wordt' ([ANP](#), [Novum](#)) of dat de Westbank praktisch in tweeën wordt gesplitst (wat op hetzelfde neerkomt). [Nu.nl](#) schrijft bijvoorbeeld:

"Met name het bouwproject E1 ligt zeer gevoelig. De uitvoering van dit project zou een einde maken aan de levensvatbaarheid van een toekomstige Palestijnse staat. De verbindingen tussen Oost-Jeruzalem en de Westelijke Jordaanoever en het noordelijk en het zuidelijk deel van de Westoever zouden dan worden doorgesneden."

Dat is onjuist; er zou een corridor van zeker 15 km open blijven, dat is net zoveel als Israël op zijn smalst ter hoogte van Netanya. Ook werd in dit bericht, afkomstig van het ANP/Novum, kritiek op de plannen uitgebreid aangehaald, en werd een rapport van Amnesty vol aantijgingen tegen Israël aangehaald, zonder enige wederhoor toe te passen. Israëls beweegredenen werden nergens op een niet-afkeurende toon gegeven. Ronny Naftaniel van het CIDI kreeg weliswaar enige ruimte om de plannen toe te lichten (Nieuwsuur, NRC) maar zag daarbij geen kans weerwoord te bieden aan de felle kritiek en onjuistheden.

Kort na de Gaza escalatie en de VN stemming vierde Hamas haar 25 jarig bestaan waarbij Hamasleider Meshaal opriep iedere centimeter van heel Palestina met geweld te bevrijden en in het

algemeen geweld en 'het verzet' prees. Dit werd in een enkel nieuwsbericht kort gemeld en ook de NOS had er een korte reportage over, die de nadruk legde op hoe sterk Hamas uit de strijd was gekomen en hoe populair ze waren geworden. De uitspraken van Meshaal waren na een dag vergeten, en doken nergens op in analyses of 'duidingen'. De Israëlische huizenbouw daarentegen was dagen achtereen in het nieuws, en alle veroordelingen werden in grote koppen gebracht. De EU veroordeling van Meshaal's woorden bleef geheel onvermeld op de mainstream nieuwswebsites.

---

6. Kamerdebat over de 'muur'

Verschillende media berichtten op 13 december over de handtekeningactie van een aantal pro-Palestijnse organisaties, verenigd in het initiatief 'Sloop de Muur', om de afscheidingsbarrière die Israël heeft gebouwd nogmaals op de agenda van de Tweede Kamer te zetten. Ze haalden daarvoor ruim voldoende handtekeningen op, die oud-premier Van Agt na het kerstreces aan de Kamer zal overhandigen. De berichtgeving hierover was behoorlijk gekleurd. Zo staat op de [site van Radio 1](#) een audio bestand met een interview met Van Agt, waarin hij oproept tot sancties tegen Israël. Op [Spitsnieuws](#) was een filmpje bijgevoegd van het pro-Palestijnse United Civilians for Peace. Wat nergens werd vermeld is welke organisaties aan dit initiatief meewerkten: o.a. het Nederlands Palestina Komitee, Stop de Bezetting en Al Awda, organisaties die alle drie tegen Israël's bestaansrecht zijn en tegen vredesonderhandelingen met Israël. Stop de Bezetting wordt voorgezeten door Gretta Duisenberg, die meermaals in opspraak is geraakt vanwege antisemitische uitspraken.

Websites: <http://www.waarnet.nl/> <http://www.likeforisrael.nl/> <http://www.israel-palestina.info/>